

OMYCIE (56) *sb n*

o jasne, w e wahania.

sg *N* omycić (8); -é (1) *Calep*, -e (1) *BiałKat*, -(e) (6). ◇ *G* omyciã (12); -ã (11), -a (1) *MurzNT*. ◇ *D* omyciu (2). ◇ *A* omycić (21); -é *SiebRozmyśl* (2), -e (2) *OpecŻyw*, *BiałKat*, -(e) (17). ◇ *I* omyci(e)m (6) *WujJudConf*, *WerKaz*, *LatHar*, *WujNT* (3), omycim (3) *KrowObr* (2) *KuczbKat*. ◇ *L* omyciu (4).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI w. s.v. omyć*.

1. *Uczynienie czystym za pomocą wody lub innej cieczy; ablutio Mącz, Cn; baptismus PolAnt, Calep; lavacrum Vulg* (33) : przez łwoie omycie: [popioł] nabywa łobie iż łpaia y wyłufza przez kąłania. *FalZioł* IV 52d; *Mącz* 199d; tãż mãsćią po omyciu pomãzuy. *SienLek* 75; *Baptismus* – *Krzełt*, ponorzenie, omiczię. *Calep* 123b, 123b.

omycie czego (2): y tãmże *baptifmata calicum* nie nurzãnie/ ále omyćie kubkow? *WujNT* 12. *Cf omycie czego z czego*.

omycie czego z czego (1): Bywãło [...] że żołnierze kąpãli fię w rzekach ktore niedãleko mieć mogli/ nietylko dla omyćia ciãłã z brudu y z potu [*sordium ex sudore eluendorum*]/ ále też áby fię wćzyli pływãć. *ModrzBaz* 111v.

W przeciwstawieniach: »nurzenie (2), ponurzenie ... omycie« (3): *Lecz iefli łowo greckie βαπτισμός* (iãko oni mowię) v *Ewãngeliłtow* zgołã ponurzenie/ á nie rãczye myćie ábo omyćie znãmionuie *WujNT* 11, 12 [2 r.].

W charakterystycznych połączaniach: *omycie ciãła* (2), *kubkow*; *cebr do omycia*; *wanna ku omyciu*.

Szereg: »mycie abo omycie« (2): *Nãwet y Cãłtãlio/* choć też nie kãtholik/ *Baptifmum* tãkże nie nurzãniem (*merfionem*) ále myćiem ábo omyćiem (*lotionem* ábo *ablutionem*) pirwey był przełóżył. *WujNT* 12, 11.

W przen (1) : *Abowiem* mowi *Dijabeł/* iż kiedyby iemu tãkowa wãnnã/ ku omyćiu byłã nãgotowanã/ dawnoby fię iufz od włzelkiey łłkãrãdości omył/ y ku pierwłzey cudności przywrocił. *KrowObr* 70v.

a. *Rytualne oczyszczenia u Żydów* (3) : *BibRadz Hebr* 9/10; *CzechRozm* 171v; *Nieczyłte* w *Zakonie* dwoiãko oczýściano/ pokropieniem y omyćiem *LatHar* 165 *marg*.

b. *Chrzest* (20) : *Iã* potrzebuie abych był od ciebie ochrczón *Onto* łwięty [*Jan Chrzciel*] [...] piérwyi ofobie powiedziãł/ że i bótów pańłkich niegodzien nošić/ terás tefz pługãłtwo do łiebie znã i omyćia prãgnie *MurzNT* 11; przeto też *Pãweł* łwięty zowie *krzełt/* *odrodzenia nãłzego omyćim/* á nie *Oleiowanim/* álbo *mãzãnim*. *KrowObr* 83; *KuczbKat* 125, 238v.

Wyrażenia: »omycie chrztu« (1): iedno ónemu: kthóry prawdziwie wierzy to/ czego wczymy/ y iefł omyty do żywotã wiefnégó przez omyćie *Chrztu BiałKat* 273v.

»omycie odrodzenia (i odnowienia) (*Ducha* łwiętego *a.* z *Duchem* łwięty^m *a.* przez *Ducha* łwiętego)« (8): *KrowObr* 46, 148, 157v; *WujJud* 163v; *WujJudConf* 163v; nie z wczynkow łprãwidliwości ktorełmy my wczynili/ ále podług miłošierdzia łwego zbãwił nas [*Bóg*] przez omyćie odrodzenia/ y odnowienia z *Duchã* łwiętego [*per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti*] *WujNT Tit* 3/5, s. 12, 747.

»pierwsze omycie« (1): gdy zaś wstąpiemy po naszym pierwszym omyciu od prawdziwej Chrześcijańskiej drogi/ [...] miły Pan pokutę świętą wstawił *KarnNap* C3.

»święte (i zbawienne) omycie« [szyk 2:1] (3): iż od omycia Świętego łufznie ma być odrzucon ten/ który w złościach y w grzechach trwać wymyślił *KuczbKat* 135, 130, 145.

»omycie wody (w słowie *a. przez* słowo), wodą« (4:1): *KrowObr* 46; *KuczbKat* 140; *WerKaz* 286; iako y Chrystus wmiłował kościoł/ y łamego siebie wydał zań: aby gi poświęcił/ oczyściwszy gi omyciem wody w łowie (*marg*) żywota. (—) [*lavacro aquae in verbo vitae*] *WujNT Eph* 5/26, s. 12.

Szereg: »omycie abo kąpiel« (1): Przetoż y Páweł ś. krzełt ś. nie nurzaniem/ ale omyciem abo kąpielą odrodzenia y odnowienia zowie. *WujNT* 12.

2. *Uczynienie niewinnym* (5) : Owdzie nas [*Chrystus*] obiecuie wierne łwoie omyć á ochędożyć/ nie liedá czym/ ale oną przegradzszą krwią łwoią/ y s tego omycia poczynić nas krolmi y kápłany wiecznemi Bogu Oycu łwemu. *RejAp* 9v.

W połączeniach szeregowych (2): Abowiem tylko przez łamę krew krytułowę mamy/ y odkupienie y odpułtzenie/ y omycie/ od wšelkiego grzechu. *KrowObr* 178v; Stąd znáć/ że wšprawiedliwienie ieft nie tylko zá łprawiedliwego poczytanie/ ale prawdziwe omycie/ poświęcenie/ grzechow zgładzenie/ á łprawiedliwości wżyczenie. *WujNT* 591.

Szereg: »omycie i dosyc uczynienie« (1): iako wodá y krew wypłynęła z boku iego/ tak theż okázuie iż mamy zupełne omycie y dofyć wżynienie zá grzechy náłze w nim. *BibRadz* II 133b *marg*.

W przen (1) :

Szereg: »zbawienie i omycie« (1): iako był okrutnie przebodzyon bok łwięty iego/ s ktorego wypłynęła wodá y krew ná zbawienie y ná omycie łwiáta tego nędznego. *RejPos* [105].

3. *Usunięcie brudu za pomocą wody* [czego] (2) : Połpolite było w onych kráinách wmywanie nog/ tak dla omycia plugáłtwa iako też ku włzeniu łtrudzenia/ á dla ochłodzenia w goráłości. *BibRadz* I 9c *marg*; gdyż w omyciu brudu łcielešnego álbo zmázy iákicy ná łzácie wielką pilność czynimy *KuczbKat* 215.

4. *Usunięcie grzechów* (16) :

Wyrażenia: »omycie grzechu (*a. grzechow*)« [szyk 9:5] (14): *OpecŻyw* 153v; [*Chrystus*] myał u boga oczcza załluzycz mąką łwą y łwyałozcz krzłtu oštaycz na omyecze [!] tego grzechu [*pierworodnego*] *PatKaz* I 6v; *KrowObr* 71, 200v; *Wieczera Páńłka/ ciálał Chrıtułowego* [...] y krwi ná omycie grzechow náłzych wylaney/ ieft przypominánim. *CzechRozm* 260, 259v, 260v, 261v, 263; *CzechEp* 362; *LatHar* 258, 262; *SiebRozmyśl* Kv, [M].

»omycie złości« [szyk 1:1] (2): *KarnNap* D4v; Krew á wodá wypłynęła/ z iego ciálał łwiętego/ Ku omyciu náłzych złości/ y wšelakich niepráwošci. *ArtKanc* D19v.

Szeregi: »omycie i oczyszczenie (*a. oczyšcienie*)« (2): Tákże chleb ieft pieczęciá ciálał Chrıtułowego zá nas wydánego: á wino krwi iego ná grzechow náłzych omycie y oczyšczenie wylaney. *CzechRozm* 263, 260v.

»omycie i zgładzenie« (1): ale abyłmy łobie łmánim chlebá wydanie zá nas ná łmierć ciálał Chrıtułowego przypomináli: á łánim záš winá do kubká y pićiem iego/ wylanie krwi Chrıtułowej ná náłzych grzechow omycie y zgładzenie. *CzechRozm* 261v.

Synonimy: **1.** *umycie*; **a.** *kąpiel*; **b.** *krzest, nurzanie, ponurzenie, zanurzenie*; **2.** *odpuszczenie, odkupienie*; **4.** *zgådzenie*.

Cf **OBMYCIE, OMYĆ**

MMk